

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในหน่วยงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ธรรมชาติ เสนอผลการศึกษาได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 สถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงาน ที่ให้บริการแก่ประชาชนทั้งหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในหน่วยงาน

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของลักษณะภูมิหลังของผู้ประกอบการและชนชั้นกลาง ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

กลุ่ม	ลักษณะประชากร					
	ผู้ประกอบการ		ชนชั้นกลาง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ						
น้อยกว่า 30 ปี	164	36.6	177	37.8	341	36.7
30 – 39 ปี	151	32.8	131	28.0	282	30.4
40 – 49 ปี	104	22.6	111	23.7	215	23.1
50 ปี ขึ้นไป	42	9.1	49	10.5	91	9.8
รวม	461	100	468	100	929	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่ม	ลักษณะประชากร					
	ผู้ประกอบการ		ชนชั้นกลาง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภูมิลำเนาเดิม						
- นอกเขตเมือง						
เชียงใหม่	95	20.7	76	16.3	171	18.5
- จังหวัดอื่นใน						
ภาคเหนือ	90	19.6	77	16.5	167	18.1
- จังหวัดใน						
ภาคอื่น	45	9.8	38	8.2	83	9.0
รวม	459	100	466	100	925	100
งานประจำ						
เจ้าของกิจการ	211	46.2	80	17.5	291	31.9
พนักงานเอกชน	103	22.5	80	17.5	183	20.0
ข้าราชการ	8	1.8	49	10.7	57	6.2
อาชีพอื่น	135	29.5	247	54.2	380	41.8
รวม	457	100	456	100	913	100
การศึกษา						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	248	54.7	271	58.9	519	56.8
ปริญญาตรี	189	41.7	176	38.3	365	40.0
สูงกว่าปริญญาตรี	16	3.5	13	2.8	29	3.2
รวม	453	100	460	100	913	100
รายได้ต่อเดือน						
น้อยกว่า 10,000	225	49.8	298	64.4	523	57.2
10,000 – 19,999	149	33.0	133	28.7	282	30.8
20,000 – 29,999	46	10.2	21	4.5	67	7.3
30,000 ขึ้นไป	32	7.1	11	2.4	43	4.7
รวม	452	100	463	100	915	100

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่ม	ลักษณะประชากร					
	ผู้ประกอบการ		ชนชั้นกลาง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ที่อยู่อาศัยปัจจุบัน						
เป็นของตัวเอง	282	61.6	302	64.7	584	63.1
นายจ้างจัดให้	29	6.3	44	9.4	73	7.9
เช่า	147	32.1	121	25.9	268	29.0
รวม	457	100	467	100	925	100
ตำแหน่งงานทางสังคม						
ไม่ได้เป็นสมาชิกใด ๆ	386	85.6	386	83.9	772	84.7
เป็นสมาชิกเท่านั้น	55	12.2	55	12.0	110	12.1
เป็นสมาชิกและ บริหารด้วย	10	2.2	19	4.1	29	3.2
รวม	451	100	460	100	911	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมทั้งเป็นผู้ประกอบการและชนชั้นกลาง ส่วนใหญ่อายุ น้อยกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคืออายุระหว่าง 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.4 และอายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.1 อายุ 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.8 ภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในเขตเมืองเชียงใหม่เป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ นอกเขตเมืองเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 18.5 จังหวัดในภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 18.1 และจังหวัดในภาคอื่น คิดเป็นร้อยละ 9.0 มีลักษณะงานประจำส่วนใหญ่ เป็น อาชีพอื่น คิดเป็นร้อยละ 41.8 รองลงมาคือ เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 31.9 พนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20.0 และข้าราชการ คิดเป็น 6.2 การศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมาก ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.8 ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 40.0 และสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 3.2 รายได้ส่วนใหญ่ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.2 รองลงมารายได้ 10,000 – 19,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 และรายได้ 20,000 – 29,999 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.3 และรายได้ต่อเดือน 30,000 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.7 ลักษณะ

ที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นของส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 63.1 รองลงมาคือเช่าอาศัย คิดเป็นร้อยละ และนายจ้างจัดให้ คิดเป็นร้อยละ 7.9 ส่วนใหญ่ลักษณะตำแหน่งทางสังคม ไม่ได้เป็นสมาชิกใด ๆ คิดเป็นร้อยละ 84.7 รองลงมาเป็นสมาชิกเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 12.1 และเป็นสมาชิกและบริหารด้วย คิดเป็นร้อยละ 3.2

ตอนที่ 2 สถานการณ์ สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

จากการสังเกตหน่วยงานที่เป็นตัวแทนของหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรงนั้น จะมีปัญหาสิ่งแวดล้อมภายในหน่วยงานค่อนข้างมาก แต่ละหน่วยงานจะมีการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานแตกต่างกันไปตามการบริการประชาชน ถ้าหน่วยงานที่มีการบริการประชาชนมากก็เกิดปริมาณสิ่งปฏิกูลมาก เช่น โรงพยาบาล โรงแรม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานจราจรตำรวจจังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานที่บริการประชาชนทางอ้อมคือ สำนักงานแขวงทางจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานประปาภูมิภาคจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานบริการและจัดการลุ่มน้ำ ที่ 6 จังหวัดเชียงใหม่ และสมาคม วาย เอ็ม ซี เอ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาถึงสถานการณ์สิ่งแวดล้อมของหน่วยงานดังกล่าวได้ผลดังต่อไปนี้

สถานการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่

ปัญหาด้านขยะ

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนส่วนใหญ่ เช่น โรงพยาบาล สถานที่ราชการ จะมีการดำเนินการแยกขยะค่อนข้างชัดเจน เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะติดเชื้อ ขยะอันตราย ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle) ขยะที่สามารถย่อยสลายได้ เป็นต้น และมีการดำเนินการรณรงค์ด้วยการติดตั้งป้ายเชิญชวนการทิ้งขยะในหลาย ๆ จุด และมีปริมาณถึงขยะแต่ละประเภทรองรับอย่างพอเพียง แต่บางครั้งพบว่า ในพื้นที่ที่ให้บริการแก่ประชาชนจะมีขยะกระจายทั่ว ๆ บริเวณ หรือกองสุมเป็นแห่ง ๆ แม้จะมีป้ายเชิญชวนติดอยู่ในบริเวณก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนที่มาใช้บริการไม่ได้ทิ้งขยะลงในถัง ส่วนหน่วยงานที่ไม่ได้ให้บริการประชาชนโดยตรง จะมีการดำเนินการแยกขยะที่ยังไม่ชัดเจนมากนัก มีขยะตามพื้นที่ต่าง ๆ ไม่มีระเบียบและปริมาณถึงขยะของแต่ละประเภทยังมีไม่เพียงพอ และผู้มารับบริการหรือบุคลากรในหน่วยงาน ยังไม่มีการลดสิ่งอุปโภคบริโภคที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในหน่วยงาน

หน่วยงานก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่สร้างมลภาวะให้แก่สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเห็นได้จากขยะที่เกิดขึ้นตามการอุปโภคและบริโภคของประชาชนที่มาใช้บริการ และจากบุคลากรที่อยู่ในหน่วยงานนั้น ๆ ดังภาพที่แสดงต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โรงพยาบาลมีการแยกขยะค่อนข้างดี
(ภาพนี้เป็นขยะติดเชื้อที่ทางเทศบาลนครเชียงใหม่นำไปกำจัด)

ภาพที่ 2 โรงเก็บขยะของหน่วยงานที่ให้บริการประชาชน
(การแยกขยะยังคงมีปะปนกันอยู่บ้าง และรอหน่วยงานที่มีหน้าที่มาเก็บไปกำจัด)

ภาพที่ 3 หน่วยงานที่ไม่ได้ให้บริการประชาชนโดยตรง
(ภาพถังขยะที่ได้แยกไว้เป็นขยะเปียก ขยะแห้ง)

ภาพที่ 4 ขยะที่กองสุมไว้โดยไม่มีการแยกขยะรอหน่วยงานที่รับผิดชอบมาดำเนินการ

จากภาพที่ 1 – 4 นั้นจะเห็นว่าการทิ้งสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ของหน่วยงานยังมีปัญหาในการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ ถึงแม้ว่าทางหน่วยงานได้มีการจัดการปัญหาในหน่วยงานของตนเองแล้ว แต่หน่วยงานก็ยังมีปัญหาเรื่องการจัดเก็บเพราะหน่วยงานไม่ได้กำจัดเอง แต่ต้องรอหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่ไปกำจัด ซึ่งบางครั้งก็มีขยะมากจนล้นออกมานอกอาณาเขตที่ได้จัดไว้ เพราะฉะนั้น ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อพื้นที่ของหน่วยงาน ผู้อยู่อาศัยในหน่วยงาน ผู้รับบริการในหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกับปัญหาดังกล่าวอย่างแน่นอน โดยปัญหาดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องต่อบุคคลทุกฝ่ายมีความเกี่ยวข้องกันอย่างสลับซับซ้อน ซึ่งจะขอแยกให้เห็นถึงผลกระทบของปัญหาคือ ผลกระทบที่ส่งผลโดยตรงและผลกระทบที่ส่งผลทางอ้อม

ในขณะที่เดียวกันผลกระทบของปัญหาทั้งสองในลักษณะ ไม่ได้แยกออกจากกันอย่างเด่นชัดนัก แต่จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอยู่ด้วย เพื่อที่จะให้เกิดความเข้าใจในปัญหาดังกล่าวมากยิ่งขึ้นจึงขอแยกการอธิบายเป็น 2 หัวข้อดังนี้

1. ผลกระทบที่ส่งผลโดยตรง

ผลกระทบโดยตรงที่เกิดขึ้นของปัญหาขยะที่เกิดขึ้น จากที่ได้การสังเกตและสอบถามผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนและในหน่วยงาน ปัญหาของการจัดการขยะได้ก่อให้เกิดปัญหาเดือดร้อนชาวบ้าน ในการก่อให้เกิดความรำคาญ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชนอันมีผลกระทบมาจากขยะที่ไม่ได้ถูกจัดการอย่างถูกต้องนั้นได้ก่อให้เกิดมลพิษทั้งทางน้ำเน่าและอากาศเป็นพิษ (ส่งกลิ่นเน่าเหม็น) ซึ่งส่งผลกระทบต่อารดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่หน่วยงานที่ตั้งอยู่ ที่เกิดมาจากน้ำเน่าเหม็นและกลิ่นเหม็นที่รุนแรงได้สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชนและหน่วยงาน ในช่วงที่ผู้คนได้พักผ่อนหรืออาศัยอยู่บ้านเรือนแถบบริเวณใกล้เคียงกับจุดทิ้งขยะซึ่งผู้ที่อาศัยอยู่ใกล้ย่อมได้รับผลกระทบ หรือความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเข้าฤดูฝนกับฤดูร้อนที่

จะส่งผลให้ขยะที่ตกค้างอยู่เกิดกลิ่นเหม็นที่รุนแรงและน้ำที่ขังอยู่บริเวณใกล้เคียงกับขยะก็จะเน่าเสียและส่งกลิ่นเหม็นเช่นกัน นอกจากนี้แล้วจุดที่ทิ้งขยะยังเป็นแหล่งหมักหมมของเชื้อโรค ไม่ว่าจะเป็นสิ่งปฏิกูล แมลงวัน สัตว์พาหะต่างๆ มากมายซึ่งถ้าหากปล่อยทิ้งไว้ย่อมส่งผลเสียระยะยาวแก่ชุมชนและหน่วยงานที่ได้รับผลกระทบ ในขณะที่เดียวกันพื้นที่ที่ใช้เป็นจุดทิ้งขยะนั้นย่อมส่งผลกระทบโดยตรงต่อพื้นที่นั้นไม่ว่าจะเป็นสภาพดินที่เสื่อมโทรมและมีสารเคมีสิ่งปฏิกูลต่างๆ มากมายแล้วยังกลับกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคอีกด้วย

2. ผลกระทบที่ส่งผลทางอ้อม

ในส่วนของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ผู้ที่อยู่อาศัยในหน่วยงานทางอ้อมนั้น ในเรื่องของปัญหาขยะนั้นยังได้ส่งผลให้เกิด ปัญหาด้านภูมิทัศน์ในพื้นที่ดังกล่าว และผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้หากจะกล่าวให้เข้าใจง่าย ก็คือเป็นผลกระทบต่อจิตใจมากกว่า ก่อเกิดความรำคาญ และความเดือดร้อนแล้วก็ตามปัญหานี้เกิดในพื้นที่ของตน เนื่องจากแม้ว่าพื้นที่ของที่ทิ้งขยะไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ในหน่วยงานหรือสาธารณะก็ตาม แต่ทางในพื้นที่ก็ยังคงถือว่าเป็นชุมชนของตน ยังคงมีความรู้สึกถึงความรับผิดชอบของชุมชนและหน่วยงาน ที่จะต้องช่วยกันดูแลชุมชนของตน ซึ่งแม้ว่าต่างคนจะต่างความคิดก็ตามแต่คนในหน่วยงานและในชุมชนก็ต้องการจัดการกับปัญหาดังกล่าวเช่นกัน ซึ่งเราสามารถนำข้อมูลสนับสนุนได้จากการสอบถาม และสัมภาษณ์ผู้คนในหน่วยงานแล้วทำให้ทราบว่า ทางหน่วยงานส่วนใหญ่ก็อยากที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ร่วมกันกับทางชุมชนและทางเทศบาลนครเชียงใหม่เช่นกัน และในหน่วยงานเองก็ได้จัดทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานเอง และการประชาสัมพันธ์รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมภายในหน่วยงานด้วย

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะทางตรงหรืออ้อมก็ตามย่อมส่งผลกระทบต่อผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ทั้งสิ้นเพียงแต่จะมากหรือน้อย ซึ่งก็จะขึ้นอยู่กับปัจจัยและบริบทหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นบ้านเรือนที่อยู่อาศัย หรือหน่วยงานที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งขยะ ใกล้แหล่งน้ำเน่าเสียซึ่งเกิดจากขยะ ฤดูกาลก็เป็นบริบทหนึ่งเช่นกันที่มีผลต่อปัญหานี้ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นได้ส่งผลต่อทั้งตัวปัจเจกและส่วนรวม นอกจากนี้แล้วปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวยังก่อให้เกิดความขัดแย้งต่อความสัมพันธ์ที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้น ๆ ด้วย ขยะที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่นั้นก่อให้เกิดปัญหาจากการที่หน่วยงานนั้น ไม่ได้มีการทำการแยกขยะอย่างถูกต้องและทางเทศบาลนครเชียงใหม่ที่มาจัดเก็บขยะ ไม่ได้แยกขยะตอนที่เก็บใส่รถในแต่ละครั้งยังคงเก็บขยะต่างชนิดกันรวมไปอยู่ด้วยกัน ทำให้หน่วยงานมองว่าการแยกขยะไม่ได้มีประโยชน์อะไร เพราะเทศบาลนครเชียงใหม่ยังเก็บแบบรวมขยะอยู่ ผู้รับบริการในหน่วยงานและผู้อาศัยอยู่

ในบ้านพักยังขาดความเข้าใจกับสิ่งที่ตนได้นำไปทิ้งที่จุดทิ้งขยะนั้นว่าถูกต้องเพียงใด ดังนั้นเมื่อทางผู้คนที่อยู่อาศัยไม่ได้ทำการแยกขยะแล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการเก็บขยะหรือการจัดการกับปัญหาขยะที่ถูกวิธี ซึ่งจากการที่ไม่ได้ทำการแยกขยะแล้วเมื่อทางหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่ไม่ได้มาเก็บขยะอย่างสม่ำเสมอก็ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาของการหมักหมม ก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาการเน่าเสีย มีกลิ่นเหม็น และเกิดมลภาวะทางอากาศ และถ้ามีการฝนชะล้างลงมาก็จะทำให้เกิดมลภาวะทั้งในดินและน้ำด้วยในที่สุด และเกิดโรคต่างๆของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาขยะได้ ซึ่งเป็นการยากที่จะทำการสำรวจที่จะทำให้ทราบว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นของการจัดการกับปัญหาขยะนั้น ส่งผลเนื่องมาจากการขาดการจัดการกับปัญหาขยะ ที่ไม่ได้มีการแยกขยะหรือไม่ได้กำจัดขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

นอกจากนี้แล้ว จากการสังเกตจะเห็นว่าภารกิจขยะที่ทำการย่อยสลายยาก เช่น พลาสติก แก้ว โฟม ถ้าไม่มีการแยกขยะเหล่านี้ หรือไม่นำไปทำลายอย่างถูกวิธี จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ปัญหาขยะได้ส่งผลกระทบต่อคนส่วนมากก็คือขยะที่เกิดจากเศษอาหารที่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็นและน้ำเน่าเสีย ซึ่งในปัจจุบันประชาชนมีการอุปโภคและบริโภคมากขึ้นตามเทคโนโลยีที่พัฒนาที่ทันสมัย สำหรับหน่วยงานที่เป็นสถานบริการประชาชน จะมีการแยกขยะเป็นขยะมีพิษ ขยะนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น โรงพยาบาล จะเห็นชัดเจนมาก ส่วนหน่วยงานที่ไม่ได้บริการประชาชนโดยตรงจะไม่ค่อยมีการแยกขยะ บางแห่งแยกแต่ไม่ชัดเจน กระจัดกระจาย ไม่มีระเบียบ ไม่มีป้ายบอกชัดเจน หน่วยงานที่แยกถึงขยะไว้ชัดเจน แต่ผู้ใช้บริการไม่แยกตามที่หน่วยงานเขียนบอกไว้ หน่วยงานจะมีการเขียนป้ายห้ามทิ้งขยะ หรือป้ายบอกช่วยกันรักษาความสะอาด หรือป้ายเชิญชวนแยกขยะ แต่ก็ยังมีกองขยะอยู่ทั่วไปซึ่งบ่งบอกถึงผู้ที่มารับบริการ ไม่มีความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานที่ไปรับบริการ ถ้าเป็นหน่วยงานของโรงพยาบาลจะมีถึงขยะหน่วยงานบนตึกจะแยกขยะที่ชัดเจน เช่น ขยะติดเชื้อ ขยะมีพิษ ขยะที่ย่อยสลายได้ และขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ สามารถแยกได้ บริเวณที่ประชาชนมารับบริการหรือนั่งรอ จะไม่มีถึงขยะแยกให้จะใส่ปนกัน และบางแห่งก็ไม่ได้ใส่ในถังขยะแต่จะวางนอกถัง และบางแห่งมีถึงขยะที่เป็นสีขาว สีดำ สีเขียว แต่ไม่ได้มีป้ายบอกว่าจะใส่ขยะเกี่ยวกับอะไร ประชาชนที่อยู่นอกหน่วยงานย่อมไม่ทราบ สำหรับหน่วยงานที่มีบ้านพักอยู่อาศัยในหน่วยงานนั้นจะขาดความเป็นระเบียบมากกว่าหน่วยงานที่ไม่มีบ้านพักอาศัยของพนักงาน

หน่วยงานภาครัฐส่วนมากจะมีการรณรงค์การแยกขยะแต่ค่อนข้างทำไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากไม่มีงบประมาณที่เพียงพอ และมักจะทำตามหน้าที่เสียส่วนมาก หรือทำตามนโยบายของรัฐเสียมากกว่า และบางแห่งก็จะมีโครงการเลยเพราะผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุนในการจัด

๑/๗๖
363. ๖
๗๑๑๙ ก
เลขหมู่.....
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การสิ่งแวดล้อมทำให้ไม่สามารถจัดการในด้านขยะหรือในด้านอื่นที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าเป็นหน่วยงานเอกชนส่วนมากจะมีการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านขยะค่อนข้างดีมีการแยกขยะเป็นหมวดหมู่ และสามารถจัดการกับกับบุคลากรให้ทำตามนโยบายของหน่วยงานได้ค่อนข้างดี มีการจัดอบรมพนักงาน การจัดนิทรรศการ การจัดบอร์ด และบางแห่งมีการจัดงานรณรงค์ในด้านสิ่งแวดล้อมกับชุมชนและผู้มารับบริการ การเก็บขยะของหน่วยงานส่วนมากก็จะแยกไว้เป็นสัดส่วน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ จะมีนโยบาย 5 ส เป็นการรณรงค์ สร้างนิสัย คือให้ผู้ปฏิบัติงานร่วมกันกำหนดระเบียบของ 5 ส อย่างต่อเนื่อง โดย 5 ส จะมี

ส. ที่ 1 สะสาง	กำจัดของที่ปดอมปน
ส. ที่ 2 สะดวก	ค้นหาจ่ายสบายใจ
ส. ที่ 3 สะอาด	หมดจดทุกพื้นที่
ส. ที่ 4 สุขลักษณะ	ดีทั้งกาย ใจสดใส
ส. ที่ 5 สร้างนิสัย	ทำสม่ำเสมอ

5 ส เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการกิจกรรม เพื่อให้องค์กรเกิดความสะอาด เป็นระเบียบซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิต และเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน เป็นพื้นฐานในการปรับปรุง และพัฒนาองค์กร ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ก็ได้ปฏิบัติงานตามนโยบาย บางแห่งก็ต่อเนื่องบางแห่งก็จะไม่ค่อยต่อเนื่องซึ่งก็มีปัจจัยจากหลายสาเหตุ

ปัญหาน้ำเสีย

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่พบปัญหามากนักเนื่องจากจะมีบำบัดน้ำเสียเกือบทุกหน่วยงาน รวมถึงหน่วยงานขนาดใหญ่และหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนจำนวนมากก็มักจะมีการบำบัดน้ำเสีย ก่อนปล่อยทิ้งลงแหล่งน้ำสาธารณะ เพราะต้องปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อให้หน่วยงานได้มาตรฐานของสากล เช่น มาตรฐาน ISO 9000 ISO 14000 สำหรับโรงพยาบาล ส่วนปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานเอกชนพบว่า ส่วนใหญ่มักจะพบปัญหาการปล่อยน้ำเสีย เพราะไม่มีบำบัดน้ำเสีย โดยมักจะปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำของชุมชนหรือแหล่งสาธารณะ ซึ่งส่งผลให้เกิดน้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่พักอาศัยบริเวณใกล้เคียง และยังทำให้ประชาชนบริเวณนั้นไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำนั้นมาใช้ประโยชน์ได้

ภาพที่ 5 น้ำเสียของหน่วยงานที่บำบัดแล้วปล่อยลงคลองธรรมชาติ
(ทางด้านขวา มีลักษณะสะอาดและใส)

ส่วนมากในหน่วยงานที่ผู้วิจัยได้ออกไปสำรวจจะพบว่า หน่วยงานมีบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน แต่บางแห่งมีน้ำเสียจากสถานประกอบการที่อยู่ใกล้เคียงปล่อยลงคลองธรรมชาติ โดยไม่ได้รับการบำบัดก่อนทิ้ง ซึ่งจะมองเห็นชัดเจนมากจากปลายท่อที่ทิ้งน้ำเสียลงสู่คลองสาธารณะ ประชาชนที่มารับบริการและประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ใกล้กับหน่วยงานก็จะได้รับผลกระทบมากในส่วนนี้ และจะบอกว่าเป็นน้ำเสียจากหน่วยงาน ที่ทำให้ประชาชนเดือดร้อนจากการศึกษาส่วนมากน้ำเสียจะมาจากสถานประกอบการอื่น เช่น ร้านอาหาร หอพัก และครัวเรือน อยู่ช่อมรถ เป็นต้น มักจะปล่อยน้ำเสียลงร่วมกับคลองสาธารณะที่ปล่อยลงสู่ธรรมชาติจะสังเกตเห็นว่าทางหน่วยงานโรงพยาบาล ที่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยออกมาสู่คลองสาธารณะ จะใสสะอาด ส่วนน้ำที่ปล่อยมาจากสถานประกอบการร้านอาหาร จะมีสีขาวขุ่น และมีเศษผงต่าง ๆ ติดออกมาตรงปลายท่อทำให้หน่วยงานบริการของโรงพยาบาลได้รับผลกระทบดังกล่าว จากประชาชน ทำให้เสียภาพพจน์ของหน่วยงานบริการนั้น

ในภาพปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากย่านที่อยู่อาศัยของผู้คนในชุมชนนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาคารที่พักอาศัยที่ปลูกสร้างในลักษณะที่เป็นตึกแถว ประกอบกับทำเลที่ตั้งของชุมชนที่มีลักษณะเป็นแอ่งทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของน้ำที่เน่าเสียและขังอยู่ตรงบริเวณถนนอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งจากการที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและสอบถามพูดคุย พบว่า ปัญหาน้ำเสียจากย่านที่อยู่อาศัยที่เกิดขึ้นนั้น มีสาเหตุมาจากท่อระบายน้ำเสียได้อุดตันอยู่บ่อยครั้ง และทางผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนก็ได้ขอความช่วยเหลือจากทางหน่วยงานเทศบาลนครเชียงใหม่ไปหลายครั้งหลายหน

แล้วแต่กลับไม่ได้ดำเนินการแก้ไขเลย โดยทางพนักงานที่รับผิดชอบได้มาตรวจตราดูหลายครั้งแล้ว แต่ต้องรองบประมาณเสียก่อน ซึ่งชาวบ้านก็ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาดังกล่าวมาเป็นปีแล้ว โดยความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากปัญหาของท่อระบายน้ำเสีย ได้ทำให้เกิดน้ำเสียขังตัวอยู่ไม่สามารถระบายออกได้ส่งกลิ่นเหม็นตามหน้าบ้านของผู้ที่อยู่อาศัย และสุขภาพจิตของผู้ที่พักอาศัยในชุมชนด้วย นอกจากนี้ยังส่งผลที่ก่อให้เกิดภาพที่ไม่น่าดู หรือปัญหาภูมิทัศน์ของพื้นที่(ชุมชน)อีกด้วย หากปัญหาดังกล่าวยังคงไม่ได้รับการจัดการโดยเร็วและมีประสิทธิภาพแล้วในไม่ช้า ปัญหาของการเกิดน้ำเสียจากย่านที่อยู่อาศัยย่อมที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นอย่างรุนแรงแน่นอน ไม่ว่ากลิ่นเน่าเป็นแหล่งเพาะพาหะนำโรค ปัญหาภูมิทัศน์และจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้ก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ได้รับความเดือดร้อนอีกด้วย

ภาพที่ 6 คลองสาธารณะที่มีน้ำเสียไหลสู่สิ่งแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่ที่อยู่ถัดไป

จากภาพที่ 5 - 6 จะเห็นคลองสาธารณะที่หน่วยงานบริการประชาชนได้ใช้ร่วมกันกับสถานประกอบการที่อยู่ใกล้กัน โดยมีการปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองสาธารณะในที่แห่งเดียวกัน แต่จะมีน้ำเสียที่ออกมามีลักษณะแตกต่างกัน มองดูภายนอกน้ำเสียของหน่วยงานจะมีลักษณะใส แต่น้ำเสียของสถานประกอบการจะมีลักษณะขุ่นขาวและข้น และลำคลองสาธารณะนั้น มีกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนที่มาใช้บริการในหน่วยงาน

จากที่ได้กล่าวถึงปัญหาน้ำเสียที่เกิดขึ้นที่นับวันก็ยิ่งมีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น และผลเสียก็มากขึ้นตามไปด้วย โดยบริเวณที่เกิดปัญหาน้ำเน่าเสียจากย่านที่อยู่อาศัยที่รุนแรงมาก ก็คือบริเวณที่ติดกับที่ทิ้งขยะ เพราะเป็นแหล่งหมักหมม ซึ่งเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคได้อย่างดีอีกด้วย ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าปัญหาของขยะได้นำไปสู่ปัญหาของการเกิดน้ำเน่าเสียอีกด้วย

ทั้ง ๆ ที่ปัญหานี้ควรจะได้รับแก้ไขแต่ก็ไม่ได้มีการจัดการแก้ไขปัญหาที่ถูกจุด โดยเห็นได้ชัดจากระบบการควบคุม เกี่ยวกับปัญหาน้ำเสียนั้นไม่มีเท่าที่ควรจึงก่อให้เกิดการอุดตัน

ของท่อระบายน้ำเสีย ประกอบกับการไม่เอาใจใส่ หรือ อำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ของทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย กล่าวคือขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ นอกจากนี้ ผู้ที่อาศัยอยู่ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งเช่นกันที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับปัญหาในช่วงต้น จึงก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวขึ้น ดังนั้นการจัดการกับปัญหาน้ำเสียจากย่านที่อยู่อาศัยจึงน่าจะมีสาเหตุมาจากการไม่ดูแลเอาใจใส่กับท่อระบายน้ำที่ได้ทิ้งเศษขยะต่าง ๆ ลงไป ในขณะที่เดียวกันการที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เข้ามาตรวจตราและให้ความช่วยเหลือ ก็จะมีส่งผลกระทบต่อปัญหาดังกล่าวนี้ที่ความรุนแรงมากขึ้นด้วย ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมและการจัดการน้ำเสียจากย่านที่อยู่อาศัยก็คือ ผู้คนที่อาศัยอยู่ในหน่วยงานนั้น ๆ ช่วยกันดูแลและรักษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ต้องช่วยกันในการจัดการควบคุมกับปัญหาน้ำเสียดังกล่าว ซึ่งจากที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ทราบความคิดเห็นของประชาชนที่เห็นว่า ปัญหาดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของทางเทศบาลเพียงฝ่ายเดียวและควรจะเข้ามาแก้ไขในปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร็ว ก่อนที่จะก่อให้เกิดความรุนแรงมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มคนที่มีส่วนสำคัญในการสร้างปัญหาก็คือการขาดความเอาใจใส่ของชุมชน และการขาดความเข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนเป็นส่วนสร้างปัญหาเกิดขึ้น และการปล่อยปละละเลยในปัญหาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ทำให้ปัญหาดังกล่าว เกิดขึ้นในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อหน่วยงาน และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชน จะเห็นได้ชัดว่ากลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงก็คือผู้คนที่อาศัยอยู่ภายในหน่วยงานโดยตรง และผู้ที่มารับบริการในหน่วยงาน รวมถึงชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงด้วย

ดังนั้นเมื่อเกิดปัญหาด้านน้ำเสีย กลุ่มบุคคลที่น่าจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ก็จะเป็นการร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่ดูแล และควบคุมตามกฎหมายหรือพระราชบัญญัติ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกันดูแล ถึงปัญหาดังกล่าวที่ควรจะเข้ามาจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบและทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก็ควรที่จะให้ความรู้และความเข้าใจกับทางชุมชน และทางผู้ที่อยู่อาศัยโดยตรง ถึงการดูแลและการจัดการกับน้ำที่จะทิ้งลงท่อระบายน้ำเสียที่ถูกวิธี ในขณะที่เดียวกัน ทางผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนก็ควรที่จะให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการจัดการกับปัญหาด้วยเช่นกัน หากทำเช่นนี้จะเป็นการดีกว่าที่จะคิดว่าการจัดการกับปัญหาน้ำเสียนั้น เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง หรือคนใดคนหนึ่ง ควรที่จะให้ความช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการจัดการ โดยเฉพาะชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบมากและโดยตรงที่สุด ควรที่จะเข้ามามีบทบาทตามที่ได้กล่าวไปในตอนต้น จากที่ได้กล่าวมานี้เป็นการสังเกตและสอบถามจากกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบและต้องการที่จะเข้ามามีบทบาทในการสอดคล้อง

ปัญหาภูมิทัศน์

จากการศึกษาพบว่า มักพบปัญหาภูมิทัศน์จากหน่วยงานทั้งของหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานเอกชน ที่เนื่องมาจากดำเนินการก่อสร้าง หรือปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ ของตนตามความต้องการทั้งในเรื่องขนาดของอาคาร ความสูงอาคาร สีสีนอาคาร รูปแบบอาคาร เป็นต้น ส่วนหน่วยงานเอกชนให้เช่าพื้นที่โฆษณาบริเวณตัวอาคาร และบนหลังคาของอาคาร ทำให้มีป้ายโฆษณาทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ สีสีนสะดุดตาต่าง ๆ เต็มไปหมด ส่วนหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่มีรูปแบบอาคาร ขนาดของอาคาร ความสูงอาคาร และสีสีนอาคาร ในลักษณะใกล้เคียงกัน และไม่ให้มีการใช้พื้นที่ของหน่วยงานในการโฆษณา แต่จะเป็นป้ายรณรงค์งานต่างๆของหน่วยงานรัฐเอง ทำให้บดบังทัศนียภาพที่ดีของหน่วยงาน จึงไม่พบปัญหามากนัก และยังมีอีกส่วนหนึ่งที่หน่วยงานมีปัญหาคือ ผู้ประกอบการใช้บริเวณหน้าสำนักงาน ทำกิจการค้าเช่น ร้านอาหาร ร้านขายรถ หรืออื่น ๆ ทำให้เกิดการบดบังหน่วยงานรวมถึงการเกิดปัญหาขยะและน้ำเสียตามมา และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการก่อสร้างเพิ่มเติม ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการจราจร เกิดฝุ่นละออง ความเฉอะแฉะบนทางเดิน เกิดความรำคาญต่าง ๆ เป็นต้น

จากการที่ได้ทำการสังเกตและสอบถาม ปัญหาในเรื่องของภูมิทัศน์ในหน่วยงาน และประชาชนก็ได้มีความตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวเช่นกัน แต่ก็มีความคิดเห็นที่แตกต่างๆ กัน ออกไปบางคนมองว่าเป็นปัญหาเล็กน้อยไม่ค่อยเห็นความสำคัญ แต่บางคนก็ได้เห็นความสำคัญ และต้องการที่จะหาทางแก้ไขเช่นกัน ซึ่งปัญหานี้มีผลกระทบต่อทางด้านจิตใจมากกว่าทางกายภาพ โดยมีผลกระทบต่อความรู้สึกที่เห็นว่าเมืองเชียงใหม่ ที่เป็นเมืองน่าอยู่ กล่าวคือ เห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาของทั้งส่วนรวม เป็นปัญหาของทั้งสังคม ซึ่งโดยรวมแล้วผู้ที่อาศัยอยู่ ณ นั้นมีความเห็นว่าปัญหาดังกล่าวก็ควรที่จะได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเช่นกัน ทางหน่วยงานได้มีการขอให้ทางเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยเฉพาะในเขตของหน่วยงานบริการประชาชนโดยตรงและย่านธุรกิจ

โดยกลุ่มคนที่มีส่วนในการสร้างปัญหา ก็คือ ประชาชนทุกคนมิใช่เพียงคนในพื้นที่เท่านั้นยังหมายรวมถึงคนที่สัญจรไปมาอีกด้วย ซึ่งในขณะที่ผู้คนที่อาศัยอยู่ได้มีความใส่ใจในปัญหานี้และเกิดความรู้สึกเดือดร้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับกองขยะบริเวณที่รกร้าง บ้านที่ติดถนนใหญ่ หน่วยงานสาธารณะ หน่วยงานที่บริการประชาชน ที่ให้ความสำคัญกับปัญหานี้อย่างยิ่ง และต้องการมีบทบาทในการจัดการกับปัญหา ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาจัดการ รวมไปถึงการสอดส่องดูแลอีกด้วย ซึ่งปัญหานี้ชนชั้นกลางต่างให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ โดยการสอดส่องดูแลเสียมากกว่า

ภาพที่ 7 ด้านหน้าของหน่วยงานที่จัดภูมิทัศน์ได้สวยงาม

ภูมิทัศน์ของหน่วยงานทุกหน่วยงาน มักจะเห็นว่าด้านทิศหน้าของตึกที่มีผู้คนเข้าออก จะสะอาดและจัดภูมิทัศน์ดี มีต้นไม้ ดอกไม้ประดับ หรือการก่อสร้างจะไม่มี จะสังเกตเห็นว่าดูดีมาก แต่หากเมื่อเข้าไปข้างหลังตึกจะเห็นภูมิทัศน์ที่แตกต่างจากด้านหน้าค่อนข้างมากโดยเฉพาะสถานประกอบการจะจัดด้านหน้าสวย แต่ด้านหลังตึกจะรกรุงรังไปด้วยขยะที่เป็นของเหลือใช้ ขยะที่ย่อยสลายยาก ขยะเป็นพิษ ขยะที่นำกลับมา Recycle ได้ จะกองสุมอยู่หรือไม่ก็ทิ้งลงตรงคลองด้านข้าง ซึ่งบางหน่วยงานของราชการที่ไปสอนผู้อื่นให้จัดการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ แต่ไม่สามารถจัดการกับหน่วยงานของตัวเองได้ ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวน่าจะเป็นตัวอย่างของคนทั่วไป และหน่วยงานบางหน่วยงานจะมีป้ายบอกห้ามทิ้งขยะ หรือป้ายบอกช่วยกันรักษาความสะอาด หรือป้ายเชิญชวนแยกขยะ ป้ายก็ติดข้างบน แต่ตรงพื้นด้านล่างป้าย ก็จะมีขยะอยู่เกะกะไปหมดซึ่งบ่งบอกถึงผู้ที่มารับบริการ ไม่มีจิตสำนึกในการช่วยเหลือกัน ถึงขยะหน่วยงานบนตึกจะแยกขยะดีดีแล้ว ขยะมีพิษ ขยะที่ย่อยสลายได้ และขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ สามารถแยกได้ บริเวณที่ประชาชนมารับบริการหรือนั่งรอ จะไม่มีถังขยะแยกให้ใส่ปนกัน และบางที่ก็ไม่ได้ใส่ในถังขยะแต่จะวางนอกถัง และบางแห่งมีถังขยะที่เป็นสีขาว สีดำ สีเขียว แต่ไม่ได้มีป้ายบอกว่าเป็นถังขยะเกี่ยวกับอะไร ประชาชนที่อยู่นอกหน่วยงานย่อมไม่ทราบ หน่วยงานที่มีบ้านพักอยู่จะขาดความเป็นระเบียบมากกว่าหน่วยงานที่ไม่มีบ้านพัก แต่ถ้ามองโดยภาพรวมการจัดด้านภูมิทัศน์ค่อนข้างดี มีต้นไม้ร่มรื่นเกือบทุกแห่ง ยกเว้นบางแห่งที่ผู้บังคับบัญชาไม่สนใจในด้านสิ่งแวดล้อม ทำให้หน่วยงานไม่ค่อยสวยเท่าที่ควร แต่ถ้าหน่วยงานนั้น ๆ เป็นหน่วยงานที่ให้บริการผู้คนมารับบริการมากก็จะปรับปรุงภูมิทัศน์ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ค่อยมีประชาชนไปรับบริการ และทางหน่วยงานกระทรวงสาธารณสุขได้รณรงค์โครงการสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน ซึ่งเน้นทั้งคน และสถานที่ โดยจัดประชุม อบรม จัด

นิทรรศการในส่วนของหน่วยงานภาครัฐเอง หน่วยงานของเอกชน และสถานประกอบการอื่น ๆ มีการจัดประกวดเพื่อให้ได้รับใบประกาศ หรือ โล่หรือรางวัล ซึ่งก็ค่อนข้างได้ผล สถานที่ทำงานจะมีระเบียบและมีภูมิทัศน์ที่น่าอยู่มากขึ้น

ภาพที่ 8 ด้านหลังหน่วยงานซึ่งจะมีทั้งสิ่งก่อสร้างและวัสดุที่ใช้ไม่ได้

ปัญหาด้านพลังงาน

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานของรัฐจะพบปัญหาด้านพลังงานน้อยกว่าหน่วยงานของเอกชน เนื่องจากมีนโยบายโครงการประหยัดพลังงานเป็นมาตรฐานของรัฐการควบคุมอยู่ ส่วนหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่แม้จะมีการประหยัดพลังงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่ยังคงพบว่ามีการใช้พลังงานมากอยู่ โดยเฉพาะหน่วยงานที่มีลักษณะด้านการให้บริการ เช่น โรงแรม ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ โรงพยาบาล พลังงานเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตประจำวันของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะพลังงานจากน้ำมันเชื้อเพลิง หรือแก๊สที่ใช้เติมรถยนต์ ซึ่งเป็นพลังงานที่สิ้นเปลืองมาก หน่วยงานต่าง ๆ จะมีการใช้เยอะมากเพราะทุกคนมักจะนำรถส่วนตัวเข้ามาทำงานในหน่วยงาน ซึ่งก็ทำให้มีผลกระทบหลายอย่าง เช่น ความสิ้นเปลือง เกิดมลพิษ เพราะปล่อยควันเสียออกมาสู่อากาศ และถ้าเป็นหน่วยบริการประชาชนก็จะสร้างมลพิษมากขึ้น เพราะประชาชนที่มาติดต่อก็ต้องใช้รถที่ต้องอาศัยเชื้อเพลิง ฉะนั้นหน่วยงานก็เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นผู้ก่อมลพิษในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ภาพที่ 9 การใช้พลังงานในหน่วยงานและสถานประกอบการที่ให้บริการอย่างไม่ประหยัด

ปัญหาด้านการจราจร

จากการศึกษาพบว่า ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนล้วนประสบปัญหาด้านการจราจร โดยเฉพาะหน่วยงานประเภทที่ให้บริการจะมีปริมาณรถเข้าออกตลอดเวลาทำงาน ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่มีน้อย ปริมาณรถของผู้รับบริการจำนวนมาก และการใช้รถของพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานซึ่งนำรถมาจอดในที่ทำงานแต่ละคนก็จะนำรถมาเอง เพื่อความสะดวกสบายของตนเองจึงทำให้เกิดจราจรคับคั่งอยู่ในเขตเมือง เพราะส่วนมากจะมีหน่วยงานอยู่ในเขตเมือง และยังเกิดจราจรติดขัดมากในช่วงเวลาเช้าและเวลาเย็นของทุก ๆ วัน โดยเฉพาะในวันราชการ และบางครั้งก็เกิดอุบัติเหตุในช่วงเวลานี้เพราะต่างคนก็ต่างรีบเช่นกัน ทำให้ขาดความระมัดระวังจึงเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

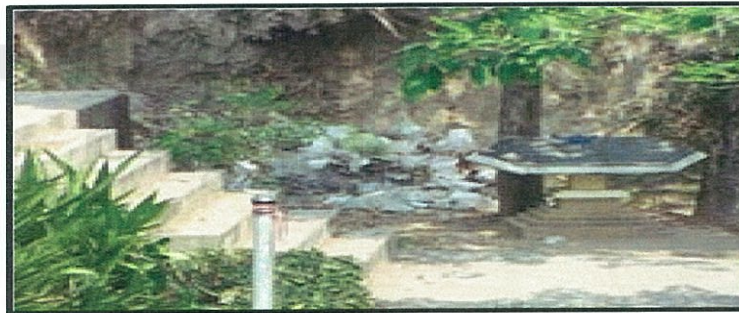
ภาพที่ 10 ปัญหาการติดในตอนเช้าและตอนเย็นในเวลาที่ต้องเข้า-ออกจากหน่วยงาน

ปัญหาสิ่งแวดล้อมพื้นที่สาธารณะ

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่สาธารณะของหน่วยงานเอกชนมักมีน้อยกว่าหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากต้องใช้พื้นที่เพื่อปลูกสร้างเป็นอาคารสำนักงาน ส่วนหน่วยงานของรัฐจะมีพื้นที่สาธารณะมากกว่า แต่สภาพการดำเนินการมักไม่ค่อยสวยงาม โดยเฉพาะหน่วยงานที่ต้องให้บริการกับประชาชน เนื่องจากประชาชนที่มาใช้บริการมักทิ้งขยะไม่ตรงที่หน่วยงานมีภาชนะรองรับ หรือทำลายทรัพย์สินในพื้นที่ เช่น การจอดรถในสนามหญ้า การเด็ด หัก ใบไม้กิ่งไม้

สำหรับพื้นที่สาธารณะนั้นเกี่ยวข้องกับหน่วยงาน เช่น คลองสาธารณะที่ใช้ร่วมกันกับสถานประกอบการอื่น บนทางเดินริมถนนบริเวณหน้าหน่วยงานจะมีสถานประกอบการ เช่น ร้านอาหาร ร้านขายรถ หรืออื่นๆ มาประกอบกิจการของร้าน ทำให้เกิดปัญหาด้านมลภาวะต่อหน่วยงานที่อยู่ใกล้หรือประชาชนที่อยู่อาศัยนั้น หน่วยงานบริการประชาชนได้มีการบำบัดน้ำเสีย และได้ปล่อยน้ำเสียที่บำบัดแล้วลงสู่คลองสาธารณะ แต่ทางสถานประกอบการอื่น หรือประชาชนที่อยู่อาศัยนั้น ได้ปล่อยน้ำเสียที่ยังไม่ได้รับการบำบัด ปล่อยลงสู่คลองสาธารณะ ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้มารับบริการและบุคลากรที่อยู่อาศัยในหน่วยงาน จากแบบสอบถามของผู้ประกอบการและชนชั้นกลางที่อยู่ในพื้นที่ไม่ค่อยให้ความสำคัญเท่าไร แต่จะให้ความสำคัญกับพื้นที่สาธารณะที่อยู่ในส่วนที่ตนรับผิดชอบตามกฎหมาย กล่าวคือ ในส่วนหน่วยงานของตนที่จะต้องดูแลให้ได้มาตรฐานสากลและตามกฎหมายและข้อบังคับที่บัญญัติขึ้น ส่วนทางประชาชนที่มารับบริการทั่วไปขาดความเอาใจใส่และไม่สนใจในเรื่องของส่วนรวม ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นส่งผลโดยตรงต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องคอยทำการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเคร่งครัดด้วยเหตุนี้คนที่น่าจะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาก็สำคัญที่สุดก็คือประชาชนทุกคนที่ต้องให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชน ที่ทางชุมชนมีความคิดเห็นว่า ควรปลูกฝังจิตสำนึกต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นการรณรงค์ การให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อที่จะสร้างจิตสำนึกให้แก่ประชาชนมากกว่าการบังคับด้วยกฎระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชนชั้นกลางที่ควรจะมีบทบาทในการช่วยกันสอดส่องดูแล

ภาพที่ 11 การทิ้งขยะในที่สาธารณะโดยไม่มีใครใส่ใจดูแลหรือรับผิดชอบ

ปัญหาอากาศเป็นพิษ

จากการศึกษาพบว่า ทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนมักประสบปัญหาอากาศเป็นพิษมากเท่า ๆ กัน เนื่องจากปริมาณควันเสียจากรถยนต์ โดยเฉพาะหน่วยงานประเภทให้บริการ เพราะมีปริมาณรถยนต์ที่เข้ามาติดต่อในปริมาณมาก

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วในประเด็นต้น ๆ ที่ว่าปัญหาอากาศเป็นพิษที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงานหรือพื้นที่ดังกล่าวนั้น มีความเกี่ยวโยงมาจากปัญหาขยะที่หมักหมม จากน้ำเสียที่ไม่ได้รับการบำบัด ปัญหาจราจรที่คับคั่งหน้าหน่วยงานที่เกิดขึ้นมา โดยอยากให้มองว่าปัญหาไม่ได้เกิดขึ้นอย่างเป็นเหตุเป็นผลในลักษณะของตัวแปรหนึ่งต่อตัวแปรหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมหนึ่งก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมอีกอย่างหนึ่ง เพราะว่าการมองเช่นนี้จะทำให้เรามองปัญหาที่เกิดขึ้นแบบเชิงเดี่ยวและมุมมองเดี่ยวเท่านั้น ซึ่งมันก็จะมัลต่อแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่จะมุ่งแก้ไขไปเพียงทิศทางเดียวนั่นเอง

จากปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวต่างก็มีความเกี่ยวโยงกันและกันทั้งสิ้น อย่างปัญหาอากาศเป็นพิษที่เกิดขึ้นมานั้นก็แยกไม่ออกกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอื่นต่าง ๆ เช่นกัน แต่ปัญหาดังกล่าวนั้นจากที่ได้ทำการสังเกตและสอบถามทำให้ทราบว่า ฤดูกาลหรือช่วงเวลาที่จะเกิดอากาศเป็นพิษอยู่บ่อยครั้งก็คือ ในช่วงฤดูฝนและฤดูร้อนที่จะทำให้บริเวณที่เกิดปัญหาขยะและน้ำขังที่เน่าเสียนั้นได้ส่งกลิ่นเหม็นมาก ดังนั้นอากาศเป็นพิษจากการจราจร น้ำเสียจากสถานประกอบการขยะจากหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้ ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมขึ้นในอนาคตอีกมาก ถ้าไม่ป้องกัน สำหรับการป้องกันและจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมดังกล่าวนี้ยังไม่มี หรือพบเห็นเนื่องจากชาวบ้านมีความรู้สึกรำคาญมากกว่าสำหรับกลิ่นเหม็นที่เกิดขึ้นมา ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวเป็นที่ทราบกันแล้วว่าเกิดจากการหมักหมมของขยะและสิ่งปฏิกูลที่ขาดการจัดการในพื้นที่ ดังนั้นการจัดการก็เช่นกันก็ควรที่ทำการจัดการกับปัญหาที่เป็นผลสืบเนื่องมาก่อนนั่นก็คือ ปัญหาขยะและน้ำเน่าเสียนั่นเอง โดยกลุ่มคนที่มีส่วนในการสร้างปัญหาก็ยังคงเป็นประชาชนที่ขาดความเข้าใจและความเอาใจใส่ในการจัดการกับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ อย่างถูกวิธีประกอบกับทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ได้ปล่อยปละละเลยในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองด้วย ขณะเดียวกันกลุ่มคนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ก็คือผู้ที่อยู่อาศัยภายในชุมชนนั้น ๆ และหน่วยงานนั่นเอง ในส่วนของการแก้ไขปัญหาก็ควรจะมีการประสานงานทั้งภาครัฐและเอกชน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและประชาชน พร้อมทั้งให้มีการเปิดโอกาสให้กับชาวบ้านในการเข้ามาหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนในชนชั้นกลางซึ่งถือได้ว่ามีจำนวนมากที่สุดและได้รับผลกระทบของปัญหาโดยตรงด้วย จึงควรจะเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหามิว่าจะเป็นภาระเสนอความคิดเห็น การมีส่วนร่วม การสอดส่องดูแล ฯลฯ

วิเคราะห์ตารางในการตอบแบบสอบถามจากการประเมินปัญหาของกลุ่ม
ตัวอย่าง

จากการให้กลุ่มตัวอย่างประเมินสิ่งแวดล้อมที่รู้สึกว่าเป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่
หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมิน
ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รู้สึกว่าเป็นปัญหามากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 2 ต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของระดับปัญหาสิ่งแวดล้อมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ตาม
ความเห็นของผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่

สิ่งแวดล้อมที่ประเมินว่าเป็นปัญหา มากที่สุด	กลุ่มผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ จำนวน(ร้อยละ)	ชนชั้นกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
ปัญหาการจัดการขยะ	183 (39.7)	220 (47.0)	403 (43.4)
ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย	30 (6.5)	47 (10.0)	77 (8.3)
ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ	39 (8.5)	42 (9.0)	81 (8.7)
ปัญหาอากาศเป็นพิษ	46 (10.0)	35 (7.5)	81 (8.7)
ปัญหาภูมิทัศน์	18 (3.9)	21 (4.5)	39 (4.2)
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ	44 (9.5)	28 (6.0)	72 (7.8)
ปัญหาการจราจร	55 (11.9)	40 (8.5)	95 (10.2)
ปัญหาการใช้พลังงาน	46 (10.0)	35 (7.5)	81 (8.7)
รวม	461 (100.0)	468 (100.0)	929 (100.0)

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมือง
เชียงใหม่ประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
เป็นอันดับแรกคือ ปัญหาจากการจัดการขยะ รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร อันดับสามคือ
ปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานเอกชน ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาการใช้พลังงาน อันดับสี่คือ
ปัญหาน้ำเสียจากหน่วยงานของรัฐ อันดับห้าคือ ปัญหาภูมิทัศน์ และอันดับหกคือ ปัญหาสิ่งแวดล้อม
ในพื้นที่สาธารณะ

โดยผู้ประกอบการและชนชั้นกลางประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดใน
พื้นที่ของหน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกเหมือนกันคือ ปัญหาจากการจัด

การขยะ และประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมอันดับสุดท้ายเหมือนกันคือ ปัญหาภูมิทัศน์ ส่วนปัญหาอันดับสองจนถึงปัญหาอันดับหกที่ผู้ประกอบการประเมินความสำคัญนั้น พบว่าไม่ตรงกับชนชั้นกลาง โดยสามารถเรียงลำดับดังนี้ คือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาการใช้พลังงานเท่ากัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย และปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ ตามลำดับ สำหรับชนชั้นกลางประเมินปัญหาอันดับสองจนถึงปัญหาอันดับหก เรียงลำดับดังนี้ คือ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาการใช้พลังงานเท่ากัน และปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังตารางที่ 3 ถึงตารางที่ 4 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน

สิ่งแวดล้อมที่ประเมินว่าเป็นปัญหามากที่สุด	ภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบ				
	ในเขตเมืองเชียงใหม่	นอกเขตเมืองเชียงใหม่	จังหวัดอื่นในภาคเหนือ	จังหวัดอื่น	รวม
ปัญหาการจัดการขยะ	237	70	61	32	700
ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย	32	21	17	6	76
ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ	32	20	21	8	81
ปัญหาอากาศเป็นพิษ	42	14	15	10	81
ปัญหาภูมิทัศน์	19	9	8	3	39
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ	33	10	21	8	72
ปัญหาการจราจร	62	14	11	8	95
ปัญหาการใช้พลังงาน	47	13	13	8	81
รวม	504	171	167	83	925

Df = 21, Chi Square = 32.324, Sig. = .054

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จากแบบสอบถามที่ประเมินออกมาแล้วส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันในการมองปัญหาที่เกิดขึ้นในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทุกภูมิลำเนาจะมีความเห็นตรงกันคือปัญหาการจัดการเรื่องขยะเป็นอันดับ 1 ส่วนปัญหาลำดับสุดท้ายคือปัญหาด้านภูมิทัศน์ ในภาพรวมจะมองเห็นปัญหาไม่ค่อยแตกต่างกันมากนัก แต่ถ้าสังเกตดูในภาพย่อย ๆ จะเห็นว่ามี ความแตกต่างกันตรงที่ภูมิลำเนาของคนในเขตเมืองเชียงใหม่มองเห็นปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ ปัญหาการจราจร และปัญหาการใช้พลังงานมากกว่าผู้ที่อยู่ในภูมิลำเนานอกเขตเมือง

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มีลักษณะงานประจำต่างกัน

สิ่งแวดล้อมที่ประเมินว่า เป็นปัญหามากที่สุด	ลักษณะงานประจำของผู้ตอบ				
	เจ้าของ กิจการ	พนักงาน เอกชน	ข้าราชการ	อาชีพอิสระ / อื่น ๆ	รวม
ปัญหาการจัดการขยะ	129	76	25	164	394
ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย	16	13	5	42	76
ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ	24	19	3	33	79
ปัญหาอากาศเป็นพิษ	26	14	7	33	80
ปัญหาภูมิทัศน์	14	6	3	15	38
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ สาธารณะ	22	16	6	28	72
ปัญหาการจราจร	37	17	3	37	94
ปัญหาการใช้พลังงาน	23	22	5	30	80
รวม	291	183	57	382	913

Df = 21, Chi Square = 17.111, Sig. = .704

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงมากที่สุด ในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ในภาพรวมของผู้ตอบแบบสอบถามความรุนแรง อันดับ 1 คือการจัดการขยะ ทุกลักษณะงานมองเห็นปัญหาความรุนแรงเหมือนกัน ปัญหารองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และปัญหาอากาศเป็นพิษ ลำดับสุดท้ายคือปัญหาภูมิทัศน์ จากการมองภาพส่วนย่อยในตารางจะเห็นว่า เจ้าของกิจการและพนักงานเอกชนมองเห็นปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัยน้อยกว่าลักษณะงานอื่น ๆ

ผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในพื้นที่

จากผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ส่งผลกระทบโดยตรงกับบุคลากรในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงบุคคลที่ทำการติดต่อหรือใช้บริการในหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย

จากการให้กลุ่มตัวอย่างประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ประกอบการ และชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ ประเมินผลกระทบของปัญหา ดังแสดงในตารางที่ 5 ต่อไปนี้

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของการประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามาก ที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่

ปัญหาก่อให้เกิดผลกระทบในด้าน	กลุ่มผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ จำนวน(ร้อยละ)	ชนชั้นกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
สุขภาพประชาชน	145 (31.5)	158 (34.0)	303 (32.8)
ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม	109 (23.7)	99 (21.3)	208 (22.5)
การทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว	46 (10.0)	67 (14.4)	113 (12.2)
คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย	160 (34.8)	141 (30.3)	301 (32.5)
รวม	461 (100.0)	465 (100.0)	925 (100.0)

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ ประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขต

เทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ สุขภาพประชาชน รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว ตามลำดับ

โดยผู้ประกอบการประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ สุขภาพประชาชน ต่างจากชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหาที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ สุขภาพประชาชน รองลงมาคือ คุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัย โดยปัญหาที่ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหาเหมือนกันเป็นอันดับสามและอันดับสี่ในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ คือ ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม และการทำหน้าที่เป็นเมืองท่องเที่ยว ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ตารางไขว้ ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุด ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังตารางที่ 6 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ตารางไขว้การประเมินผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุด

สิ่งแวดล้อมที่ประเมินว่าเป็นปัญหามากที่สุด	ปัญหาได้ก่อให้เกิดผลกระทบในด้าน				รวม
	สุขภาพประชาชน	ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม	การเป็นเมืองท่องเที่ยว	คุณภาพชีวิตของผู้อาศัย	
ปัญหาการจัดการขยะ	174	84	40	105	403
ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย	15	24	18	18	75
ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ	26	20	11	24	81
ปัญหาอากาศเป็นพิษ	40	9	6	25	80
ปัญหาภูมิทัศน์	6	25	3	5	39
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ	17	18	14	23	72
ปัญหาการจราจร	15	13	17	49	94
ปัญหาการใช้พลังงาน	10	15	4	52	81
รวม	303	208	113	301	925

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวมปัญหาที่ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านสุขภาพประชาชน ภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวม การเป็นเมืองท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยมากที่สุดเป็นอันดับแรกคือ ปัญหาการจัดการขยะ รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาการใช้พลังงาน ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย และปัญหาภูมิทัศน์ ตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาอากาศเป็นพิษ รองลงมาคือ น้ำเสียจากธุรกิจ ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อภูมิทัศน์ของเมืองโดยรวมรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาภูมิทัศน์ รองลงมาคือ ปัญหาจากภูมิทัศน์และปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นเมืองท่องเที่ยวรองจากปัญหาขยะคือ ปัญหาน้ำเสียจากจากที่อยู่อาศัย รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้อาศัยมากที่สุดคือ ปัญหาขยะ รองลงมาคือ ปัญหาการใช้พลังงานและปัญหาการจราจร

สาเหตุของปัญหา

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากประชาชนที่เข้าใช้บริการส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึกในการให้ความร่วมมือ ส่วนสำหรับหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่ ปัญหาเกิดจากเจ้าของสถานประกอบการขาดความสนใจและเห็นแก่รายได้ที่จะได้รับและการที่พนักงานขาดความตระหนักในการรักษาสิ่งแวดล้อม

จากการให้กลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ดังแสดงในตารางที่ 7 ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่มีปัญหา มากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยผู้ประกอบการและ ชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่

สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม	กลุ่มผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ จำนวน(ร้อยละ)	ชนชั้นกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม	144 (31.2)	109 (23.3)	253 (27.2)
ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ	124 (26.9)	146 (31.2)	270 (29.1)
ประชาชนไม่มีส่วนร่วม	62 (13.4)	88 (18.8)	150 (16.1)
การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว	131 (28.4)	125 (26.7)	256 (27.6)
รวม	461 (100.0)	468 (100.0)	929 (100.0)

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมือง เชียงใหม่ วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานใน เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตัว ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม และประชาชนไม่มีส่วนร่วม ตามลำดับ

โดยผู้ประกอบการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามาก ที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ และประชาชนไม่มีส่วนร่วม ตาม ลำดับ

ส่วนชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านที่ เป็นปัญหามากที่สุดในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ ผู้รับผิดชอบ ไม่ใส่ใจ รองลงมาคือ การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ขาดกฎระเบียบที่รัดกุม และประชาชนไม่มี ส่วนร่วม ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์ตารางไขว้ สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขต เทศบาลนครเชียงใหม่ กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัญหามากที่สุด ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังตารางที่ 8 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์ตารางไขว้สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ กับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมด้านที่เป็นปัญหามากที่สุด

สิ่งแวดล้อมที่ประเมินว่า เป็นปัญหามากที่สุด	สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม				รวม
	ขาดกฎ ระเบียบที่ รัดกุม	ผู้รับผิดชอบ ไม่ใส่ใจ	ประชาชน ไม่มี ส่วนร่วม	ความเห็น แก่ตัว	
ปัญหาการจัดการขยะ	117	105	58	123	403
ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย	17	28	19	13	77
ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ	20	31	12	18	81
ปัญหาอากาศเป็นพิษ	18	27	11	25	81
ปัญหาภูมิทัศน์	14	11	8	6	39
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ สาธารณะ	8	29	12	23	72
ปัญหาการจราจร	42	20	20	13	95
ปัญหาการใช้พลังงาน	17	19	10	35	81
รวม	253	270	150	256	929

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่าในภาพรวม การขาดกฎระเบียบที่รัดกุม ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจ ประชาชนไม่มีส่วนร่วม ก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร ปัญหาอากาศเป็นพิษและปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจและปัญหาการใช้พลังงาน ปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ และปัญหาภูมิทัศน์ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การขาดกฎระเบียบที่รัดกุมก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจรและปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจ การที่ผู้รับผิดชอบไม่ใส่ใจก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาน้ำเสียจากธุรกิจและปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สาธารณะ การที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการจราจร และปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัย และความเห็นแก่ตัวก่อให้เกิดปัญหาขยะมากที่สุด รองลงมาคือ ปัญหาการใช้พลังงาน และปัญหาอากาศเป็นพิษ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

3.1 นโยบาย มาตรการ และกิจกรรมที่เคยส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า หน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่มีนโยบาย มาตรการการแก้ไข และการจัดกิจกรรมส่งเสริมและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว ทั้งในด้านการรณรงค์การแยกขยะ การจัดการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการปลูกจิตสำนึกให้รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมโครงการปลูกต้นไม้ โครงการประหยัดพลังงานต่าง ๆ การจัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ฯลฯ แต่จะมีข้อเสียคือการทำอย่างต่อเนื่องเพราะเมื่อมีงบประมาณก็จะมีกิจกรรมครั้งเป็นครั้ง ๆ ไป ถ้าหมดงบประมาณก็จะหยุดจนกว่าจะได้รับงบประมาณมาเพิ่มในแต่ละปี ส่วนหน่วยงานเอกชนพบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่มียุทธศาสตร์ในการจัดการที่ชัดเจนมากนักขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เพราะถ้าภาครัฐมีการสนับสนุนอย่างจริงจังและเอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ ปัญหาสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดขึ้นน้อยลง ดังนั้นมาตรการและการจัดกิจกรรมจึงไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด

3.2 ข้อเสนอของผู้ที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อจัดการปัญหา

จากการศึกษาพบว่า ทั้งหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชนเห็นว่า ควรมุ่งเน้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม และผลักดันให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง

จากการขอให้กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ประกอบการ และชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ได้แสดงความคิดเห็นดังตารางที่ ๑ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่

ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วม	กลุ่มผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ จำนวน (ร้อยละ)	ชนชั้นกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน (ร้อยละ)
มีผลดีเพิ่มขึ้น	316 (68.8)	270 (57.7)	586 (63.2)
ได้ผลเท่าเดิม	53 (11.5)	79 (16.9)	132 (14.2)
เพิ่มความยุ่งยาก	25 (5.4)	38 (8.1)	63 (6.8)
ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น	65 (14.2)	81 (17.3)	146 (15.7)
รวม	459 (100.0)	468 (100.0)	927 (100.0)

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ มีผลดีเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น ได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยาก ตามลำดับ

โดยทั้งผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ มีผลดีเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น ได้ผลเท่าเดิม และเพิ่มความยุ่งยาก ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังตารางที่ 10 ถึงตารางที่ 11 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน

ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วม	ภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบ				รวม
	ในเขตเมือง	นอกเขตเมือง	จังหวัดอื่น	จังหวัด	
	เชียงใหม่	เชียงใหม่	ในภาคเหนือ	ในภาคอื่น	
มีผลดีเพิ่มขึ้น	330	106	95	52	583
ได้ผลเท่าเดิม	65	28	29	9	131
เพิ่มความยุ่งยาก	33	12	10	8	63
ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น	75	25	32	14	146
รวม	503	171	166	83	923

Df = 9, Chi Square = 7.218, Sig. = .614

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทั้งในเขตเมืองเชียงใหม่และนอกเขตเมืองเชียงใหม่ไม่มีความเห็นแตกต่างกัน ทุกภูมิลำเนาไม่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มีลักษณะงานประจำต่างกัน

ความเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วม	ลักษณะงานประจำของผู้ตอบ				รวม
	เจ้าของกิจการ	พนักงานเอกชน	ข้าราชการ	อาชีพอิสระ / อื่น ๆ	
มีผลดีเพิ่มขึ้น	192	117	32	238	579
ได้ผลเท่าเดิม	42	28	9	47	126
เพิ่มความยุ่งยาก	19	15	6	21	61
ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น	37	23	10	75	145
รวม	290	183	57	381	911

Df = 9, Chi Square = 11.146, Sig. = .266

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่าลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลของการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ลักษณะงานของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความเห็นแตกต่างกัน ทุกลักษณะงานประจำมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

เมื่อถามกลุ่มตัวอย่างว่าการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มใดสำคัญมากที่สุดในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ได้แสดงความคิดเห็นดังตารางที่ 12 ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่

กลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วม	กลุ่มผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ จำนวน(ร้อยละ)	ชนชั้นกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
ประชาชนทั่วไป	225 (48.8)	239 (51.2)	464 (50.0)
ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่	101 (21.9)	98 (21.0)	199 (21.4)
กลุ่มผู้นำ	71 (15.4)	77 (16.5)	148 (15.9)
เจ้าหน้าที่เทศบาล	64 (13.9)	53 (11.3)	117 (12.6)
รวม	461(100.0)	467 (100.0)	928 (100.0)

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นอันดับแรกคือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาล ตามลำดับ

โดยทั้งผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ตรงกันเป็นอันดับแรกคือ ประชาชนทั่วไป รองลงมาคือ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่กลุ่มผู้นำ และเจ้าหน้าที่เทศบาล ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิสำเนาเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังตารางที่ 13 ถึงตารางที่ 14 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน

กลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วม	ภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบ				รวม
	ในเขตเมือง	นอกเขตเมือง	จังหวัดอื่นในภาคเหนือ	จังหวัดอื่นในภาคอื่น	
	เชียงใหม่	เชียงใหม่	ภาคเหนือ	ภาคอื่น	
ประชาชนทั่วไป	272	81	74	35	462
ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่	95	35	47	22	199
กลุ่มผู้นำ	71	33	28	14	146
เจ้าหน้าที่เทศบาล	66	22	18	11	117
รวม	504	171	167	82	924

Df = 9, Chi Square = 12.761, Sig. = .174

จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ภูมิลำเนาทั้งในเขตเมืองเชียงใหม่และนอกเขตเมืองเชียงใหม่ไม่มีความเห็นแตกต่างกัน ทุกภูมิลำเนาที่มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มีลักษณะงานประจำต่างกัน

กลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วม	ลักษณะงานประจำของผู้ตอบ				
	เจ้าของกิจการ	พนักงานเอกชน	ข้าราชการ	อาชีพอิสระ / อื่น ๆ	รวม
ประชาชนทั่วไป	156	94	26	179	455
ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่	58	41	16	79	194
กลุ่มผู้นำ	39	29	12	66	146
เจ้าหน้าที่เทศบาล	38	18	3	58	117
รวม	291	182	57	382	912

Df = 9, Chi Square = 12.090, Sig. = .208

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มสำคัญที่สุดที่ควรมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความเห็นแตกต่างกัน ทุกลักษณะงานประจำมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

เมื่อขอความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่ได้แสดงความคิดเห็นดังตารางที่ 15 ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหา
สิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยผู้ประกอบการและ
ชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ ผลในการจัดการ	กลุ่มผู้ตอบ		
	ผู้ประกอบการ จำนวน(ร้อยละ)	ชนชั้นกลาง จำนวน(ร้อยละ)	รวม จำนวน(ร้อยละ)
การสอดส่องดูแล	156 (33.8)	183 (39.1)	339 (36.5)
การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ	78 (16.9)	72 (15.4)	150 (16.1)
รณรงค์เผยแพร่ความรู้	164 (35.6)	140 (29.9)	304 (32.7)
ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน	63 (13.7)	73 (15.6)	136 (14.6)
รวม	461(100.0)	468 (100.0)	929 (100.0)

จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมผู้ประกอบการและชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ การสอดส่องดูแล รองลงมาคือ รณรงค์เผยแพร่ความรู้ การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ และลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

โดยผู้ประกอบการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ รณรงค์เผยแพร่ความรู้ รองลงมาคือ การสอดส่องดูแล การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ และลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ตามลำดับ

ส่วนชนชั้นกลางในเมืองเชียงใหม่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นอันดับแรกคือ การสอดส่องดูแล รองลงมาคือ รณรงค์เผยแพร่ความรู้ ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน และการมีอาสาสมัครรับผิดชอบ ตามลำดับ

เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาเดิม และลักษณะงานประจำที่แตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังตารางที่ 16 ถึงตารางที่ 17 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหา
สิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มี
ภูมิลำเนาเดิมต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนว ทางที่ได้ผลในการจัดการ	ภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบ				รวม
	ในเขต	นอกเขต	จังหวัดอื่น	จังหวัดใน	
	เมือง เชียงใหม่	เมือง เชียงใหม่	ในภาค เหนือ	ภาคอื่น	
การสอดส่องดูแล	180	70	52	37	339
การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ	76	26	34	13	149
รณรงค์เผยแพร่ความรู้	180	50	52	19	301
ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน	68	25	29	14	136
รวม	504	171	167	83	925

Df = 9, Chi Square = 12.292, Sig. = .197

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่าภูมิลำเนาเดิมของผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ทุกภูมิลำเนามีความเห็นสอดคล้องกันว่าการสอดส่องดูแลและการรณรงค์เผยแพร่ความรู้มีความสำคัญมากที่จะนำสู่การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหา
สิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ระหว่างผู้ตอบที่มี
ลักษณะงานประจำต่างกัน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนว ทางที่ได้ผลในการจัดการ	ลักษณะงานประจำของผู้ตอบ				รวม
	เจ้าของ กิจการ	พนักงาน เอกชน	ข้าราชการ	อาชีพอิสระ / อื่น ๆ	
การสอดส่องดูแล	86	72	18	159	335
การมีอาสาสมัครรับผิดชอบ	45	41	7	53	146
รณรงค์เผยแพร่ความรู้	115	50	17	115	297
ลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน	45	20	15	55	135
รวม	291	183	57	382	913

Df = 9, Chi Square = 26.259, Sig. = .002

จากตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าลักษณะงานประจำของผู้ตอบแบบสอบถามมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .002 เนื่องจากค่า Chi Square ที่ Df = 9 ได้เท่ากับ 26.259 ซึ่งมากกว่าค่าในตาราง โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเจ้าของกิจการส่วนใหญ่เห็นว่าแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่คือ การรณรงค์เผยแพร่ความรู้ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานเอกชน ข้าราชการ และอาชีพอิสระส่วนใหญ่ เห็นว่าแนวทางที่ได้ผลในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่หน่วยงานในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่คือ การสอดส่องดูแล

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในหน่วยงาน

จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดสามารถสรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์ให้ประชาชนทั้งในและนอกหน่วยงานร่วมกันแก้ไขปัญหสิ่งแวดล้อม เช่น การจัดการปัญหาขยะ การจัดการปัญหาน้ำเสียจากที่อยู่อาศัยและหน่วยงานธุรกิจ การแก้ไขปัญหาจราจร การใช้พลังงานอย่างประหยัด การจัดภูมิทัศน์ และการใช้กฎระเบียบ และมาตรการที่เคร่งครัด

2. หน่วยงานเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้น และดำเนินการให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ไข้ปัญหา เช่น การจัดทำระบบบำบัดน้ำเสีย การงดให้เช่าพื้นที่โฆษณาบนอาคาร การจัดหาถังขยะให้เพียงพอกับปริมาณขยะ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved